

We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1900.

Aleg. 182

Sprawozdanie

Komisji bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o galicyjskiej Kasie Oszczędności.

Wysoki Sejmie!

I. Uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. lutego 1899 w przedmiocie udzielenia poręki kraju za wkładki w galicyjskiej Kasie Oszczędności odniosły doraźnie skutek zamierzony.

Poręka kraju powstrzymała dalszy run na gal. Kasę Oszczędności, zażegnała niebezpieczeństwa grożące złąd kredytowi kraju, a w związku z dalszemi uchwałami Wysokiego Sejmu, mającemi na celu reorganizację całego administracyjnego aparatu gal. Kasy Oszczędności, przywróciły Kasie zaufanie u publiczności, podkopane niesłychanemi nadużyciami poprzedniego zarządu.

Zwrot ten w opinii ogółu dokumentują wymownie następujące cyfry, wyjęte ze sprawozdania Dyrekcyi za rok 1899 :

W roku 1899	Włożono zł.		Wyjęto zł.		Włożono * Wyjęto w i ę c e j			
	W styczniu . . .	1,144.890	33	3,793.553	66			2,648.663
„ lutym . . .	157.058	52	1,793.638	28			1,626.579	74
„ marcu . . .	3,697.186	27	2,203.912	89	1,493.273	38		
„ kwietniu . . .	3,255.797	60	3,801.559	93			545.762	33
„ maju . . .	1,936.274	09	1,019.818	65	916.455	44		
„ czerwcu . . .	1,402.427	12	1,552.147	98			149.724	86
„ lipcu . . .	1,596.715	41	1,435.229	40	161.456	01		
„ sierpniu . . .	1,089.148	26	984.802	63	104.345	63		
„ wrześniu . . .	933.819	51	930.187	90	3.631	61		
„ październiku . . .	983.171	37	1,200.001	90			216.830	53
„ listopadzie . . .	966.968	03	1,038.742	51			71.770	48
„ grudniu . . .	1,126.558	90	1,442.600	17			316.041	27
Ogółem . . .	18,290.015	41	21,196.195	90	—	—	2,906.180	49

Ujawniające się w tych cyfrach przywrócenie normalnego ruchu wkładek potwierdzają również rezultaty z 1. kwartału 1900 roku :

W roku 1900	Włożono koron		Wyjęto koron		Włożono		Wyjęto	
					więcej			
W styczniu . . .	3,078.143	80	2,620.357	04	457.786	76	—	—
„ lutym . . .	2,661.261	40	2,126.281	07	534.980	33	—	—
„ marcu . . .	2,685.836	90	2,413.211	41	272.625	49	—	—
Ogółem .	8,425.242	10	7,159.849	52	1,265.392	58	—	—

Zbawienny wpływ, jaki miała ofiarna pomoc kraju na odwrócenie niebezpieczeństwa, które groziło szerokim warstwom społeczeństwa w gal. Kasie Oszczędności interesowanym, wkłada na Zarząd Kasy i wszystkie ku temu powołane czynniki tem większy i cięższy obowiązek przestrzegania, aby Kasa była w możności dopełnienia w taki sposób wszystkich swoich obowiązków, aby kraj z powodu danej Kasie poręki nie był narażony na straty.

Wysoki Sejm dając gwarancję, określił w uchwale B. z 27. lutego 1899 wymogi i warunki, od których pomoc kraju czyni zawisłą. Celem tych w powyższej uchwale zawartych zasadniczych postanowień było przez uregulowanie stosunków administracyjnych dać krajowi w zamian za gwarancję takie zabezpieczenie, jakie w danych warunkach było możliwem. Komisya bankowa uważała przeto jako jedno ze swych najważniejszych zadań zbadanie, czy i o ile zasadnicze postanowienia uchwały B. zostały przeprowadzone względnie wykonane.

Badając wykonanie tej uchwały, konstatuje Komisya, że Wydział krajowy zabezpieczył w statutach gal. Kasy Oszczędności, które przez Wysoki Rząd pod dniem 26, a przez Wydział krajowy pod dniem 28. marca 1899 zatwierdzone zostały, wszystkie zasadniczo ważne zmiany w organizacji gal. Kasy Oszczędności, a tylko takie postanowienia, które na razie wykonać się nie dały, pozostawił w zawieszeniu do ich późniejszego przeprowadzenia; Pan Marszałek krajowy zaś atrybucje jemu tą uchwłą zastrzeżone w tak sprężysty sposób wykonał, że w niespełna 2 miesiące po uchwałach sejmowych już począł funkcjonować nowy aparat administracyjny, i zainicjonowaną została kompletna reorganizacja instytucji mającej za sobą półwiekowe istnienie i wiążące się z tem silne tradycje.

Aczkolwiek rezultaty kilkumiesięcznej działalności tej nowej administracji nie mogły wyrzeć dotąd stanowczego wpływu na zmianę wszystkich stosunków kasy, o ile takowe naprawy wymagały, to przecież na podstawie już dokonanych i dalej się dokonujących prac organizacyjnych wypowiedzieć można zdanie, że równorzędnie z akcją organizacyjną także i akcja sanacyjna zrobiła postępy, i że jest uzasadniona nadzieja, że gal. Kasa Oszczędności niebawem wejdzie na normalne tory rozwoju.

Postanowienia objęte ustępem e 3-cia alinea uchwały B z dnia 27. lutego 1899 „że dla pożyczek hipotecznych będzie w statutach postanowione pewne maximum, dla „zakupna papierów pupilarnych pewne minimum w stosunku procentowym do sumy wkładek“ nie znalazły dotąd pomieszczenia w statutach Kasy Oszczędności, a to z powodu, że przejściowy stan ze stosunków anormalnych do normalnych, w jakim gal. Kasa Oszczędności się znajduje, czyni na razie niemożliwem, racjonalnie unormowany stosunek pożyczek hipotecznych tudzież zapasu papierów pupilarnych do każdoczesnego stanu wkładek praktycznie wykonać, bo przeprowadzenie tego ustosunkowania wymaga dłuższego czasu. Mimo tego jest komisya zdania, że ustanowienie na razie stosownie do § 32 statutu w regulaminach, a dopiero później w statucie kasy, stosunku maksymalnej wysokości pożyczek hipotecznych i minimalnej wysokości zapasu papierów publicznych jest zasadniczo potrzebn i że usilnem dążeniem Wydziału i Dyrekcji Kasy być powinno, w miarę sto-

pniowej spłaty pożyczek hipotecznych względnie uruchomienia funduszów w interesach w likwidacji uwięzionych, ustosunkowanie tych obu rodzajów lokacyi stopniowo doprowadzić do granic zakreślić się mających.

We względzie racjonalnego unormowania tych obu stosunków objawiły się w komisji zdania, że dopuszczalne maximum pożyczek hipotecznych wynosić powinno około 50%, a w żadnym wypadku nie przekraczać 55% sumy wkładek, tudzież że konieczne minimum lokować się mające w papierach pupilarnych wynosić powinno przynajmniej 20%, a nie powinno być niższem aniżeli 15% sumy wkładek.

We względzie ustosunkowania lokacyi w ogóle do kaźdoczesnego stanu wkładek objawiono w komisji także zapatrywanie, któremu zgodnie z zapatrywaniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych wypowiedzianem w reskrypcie z dnia 18. marca 1899 l. 1976 słuszności odmówić nie można, że lokacya do 20% wkładek w eskoncie weksli jest zasadniczo zbyt obszerna, i że przy powrocie do normalnych stosunków ten sposób lokacyi na korzyść większego zapasu w pupilarnych papierach wartościowych zacieśniony być powinien.

II Przechodząc do omówienia szczegółów sprawozdania Wydziału krajowego, komisya rejestruje, że z regulaminów i instrukcyi, które w myśl ustępu d. uchwały B. z 27. lutego 1899 do wiadomości Sejmu podane być mają, dotychczas tylko instrukcyja dla komitetu cenzorów weksli przez Wydział krajowy zatwierdzoną została pod względem tej instrukcyi zauważa komisya, że zadania cenzorów co do jakości i płynności weksli bardziej szczegółowo określone być powinny.

Inne instrukcyje i regulaminy, mianowicie: Regulamin dla Wydziału kasy, Instrukcyja dla komitetu rewizyjnego i skontruującego, Regulamin dla Dyrekcyi kasy, Instrukcyje kasowe, Instrukcyje dla pożyczek hipotecznych, kredytów budowlanych i pożyczek komunalnych, pragmatyka dla urzędników i sług zakładu, są obecnie przedmiotem badania w Wydziale krajowym i dopiero w przyszłorocznem sprawozdaniu Wysokiemu Sejmowi będą do wiadomości podane. To samo odnosi się także do obowiązującego statutu emerytalnego dla urzędników i sług zakładu.

Prócz wspomnianych wyżej regulaminów i instrukcyi przedstawione zostały Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia także uchwalone na Walnem Zgromadzeniu członków kasy z 27. 28. marca b. r. zmiany §§. 19, 20, 21, 30, 33, 35, 37, 56 obecnie obowiązujących statutów gal. Kasy Oszczędności. Wydział krajowy zgodził się na mocy upoważnienia danego mu w ustępie d. uchwały B. Wysokiego Sejmu z 27. lutego 1899 na wprowadzenie do statutów projektowanych zmian.

Jako zasadniczo ważne przedstawiały się komisji następujące dodatki do statutów, względnie zmiany już istniejących postanowień:

1) zupełnie nowa stylizacya a częściowo rozszerzenie ustępu 2, §. 33. stat. tyczącego się upoważnienia do lokowania funduszów kasy w procentowych pożyczkach na zastaw publicznych papierów wartościowych.

Zmianę tę motywuje Zarząd kasy w sprawozdaniu do Wydziału krajowego, jak następuje:

„Ustęp ten rozszerza lombard na losy prywatne hipotecznie zabezpieczone oraz „na obligacye i akcyje pierwszeństwa austriackich przedsiębiorstw kolejowych zapewniających 4% dywidendę, podczas gdy obecny statut pozwala przyjmować do lombardowania „jedynie papiery wartościowe mające bezpieczeństwo pupilarne. Pominąwszy, że dosłownie „takie same postanowienia znajdują się w statucie wzorowym dla Kas Oszczędności, oraz „w statutach Kas Oszczędności w Bernie, Brüx, Lublanie, Grazu i innych, zauważyć należy, „iż Kasy Oszczędności, celem umożliwienia sobie ruchomej lokacyi muszą lombardować „takie same papiery wartościowe, jakie w innych Zakładach kredytowych pod nadzorem „rządu zostających do lombardu są dopuszczone. Przy postanowieniach obowiązującego „obecnie statutu rozwinięcie działu lombardowego jest tem mniej możliwem, że już trzy „czwarte wartości kursowej stanowią granicę obciążenia“.

Pod względem dopuszczalności tej zmiany mającej na oku rozszerzenie lombardu na kilka gatunków papierów nie dających się subsumować pod dotychczasowe brzmienie ust. 2. §. 33., nie podnosi komisya zarzutów i uznaje, że proponowanie tej zmiany miało racjonalną podstawę.

2) nowy dodatek jako ustęp 3 do §. 33. tyczący się dopuszczalności lokacyi funduszów kasy w zaliczkach na rachunku bieżącym na podkład efektów takich samych, na jakie zaliczki lombardowe udzielone być mogą. Zarząd kasy motywuje potrzebę tego uzupełnienia statutów w następujący sposób:

„Ponieważ zachodzi wątpliwość, czy pod ustęp 2. §. 33 obecnego statutu mogą być podciągnięte rachunki bieżące z podkładem papierów wartościowych, przeto wypada „w tym kierunku uzupełnić statut, zwłaszcza że ta forma kredytu osobistego jest dla „stron bardzo dogodna, zaś dla Kasy zupełnie pewną lokacją kapitałów. Zauważyć trzeba, „że możliwość nadużycia przy rachunkach bieżących jest taka sama, jak przy lombardach, „że zatem nie ma słusznej przyczyny pomijania właśnie tej formy kredytu“.

Zastanawiając się nad tym nowym postanowieniem statutu, nasuwała się Komisji wątpliwość, czyli ta przez Walne Zgromadzenie członków gal. Kasy oszczędności uchwalona a przez Wydział krajowy zatwierdzona zmiana nie stoi w sprzeczności z zasadniczym postanowieniem ust. c. alinea 1. uchwały B. Wysokiego Sejmu z 27. lutego 1899. które opiewało: „kredyt na rachunek bieżący jest wzbroniony“, zwłaszcza że sprawozdanie komisji budżetowej z 24. lutego 1899. (aleg. 114) uzasadniło uchwałę tę, jak następuje: „Najprzód należy z uwagi na smutne doświadczenie w Kasie oszczędności i naturę „Kasy oszczędności wogóle zabronić z góry wszelkiego kredytu w rachunku bieżącym, „gdyż on unieruchomia fundusze Kasy i utrudnia kontrolę nad jej zarządem“.

Po dyskusji uznała komisya, że o ile proponowana zmiana praktycznie wykonaną będzie li jako odmienna forma procentowych zaliczek na zastaw papierów publicznych takich, na które Kasie pożyczki lombardowe udzielić wolno i z tem wyraźnym zastrzeżeniem, że Kasie oszczędności co do zaliczek pieniężnych w tej formie udzielanych przysłużyć będą prawa, jakie jej w §. 34. dzisiejszych statutów co do efektów lombardowanych przysługują, wprowadzenie tej zmiany nie narusza cytowanej uchwały Wysokiego Sejmu i nie grozi niebezpieczeństwem dla funduszków Kasy i ich ruchomości, gdyż Wysocki Sejm wzbraniając kredytu w rachunku bieżącym, miał na oku kredyt otwarty pokryty w inny sposób a nie walorami do lombardu się nadającymi.

3) nowy dodatek jako ustęp 9. do §. 33. tyczy się utworzenia przy Kasie Związku kredytowego wedle odrębnych statutów. Potrzebę tego dodatku motywuje Zarząd, jak następuje:

„Założenie Towarzystwa kredytowego dopuszczonego także wzorowym statutem „jest konieczne celem przyścia z pomocą kredytową drobniejszym kupcom i przemysłowcom, którzy nie mogą korzystać wprost z kredytu Kasy. Solidarna poręka członków „Towarzystwa kredytowego za kredyt udzielony im przez Kasę, oraz współdziałanie Dyrekcyi „Kasy oszczędności w Zarządzie Towarzystwa będą rękojmią bezpiecznej lokacyi“.

Gdy odnośne postanowienie nie ustanowiło zasad, na których statuty utworzyć się mającego związku mają być oparte, przeto komisya swoje krytyczne zapatrywanie co do tej nowej formy lokowania funduszków tylko warunkowo i z zastrzeżeniami objawić może.

Jeżeli Związek taki, — na wzór podobnych związków przy różnych instytucjach w Austrii istniejących, — oparty będzie na solidarnej poręce wszystkich członków za kredyt każdego pojedynczego, na rzeczywistych procentowo do przyznanego kredytu skuteczionych wpłatach członków, które razem wzięte tworzyć będą odpowiedni fundusz zabezpieczenia, jeżeli dalej związek mieć będzie osobną rachunkowość i własne zastępstwo, zaś weksle związku przed ich przyjęciem poddawane będą ścisłej cenzurze, z tej formy kredytu niebezpieczeństwa dla Kasy obawiać się nie należy.

Wedle intencji Zarządu i Dyrekcyi Kasy wprowadzenie tej nowej formy kredytu służyć będzie do zaspokojenia w pierwszym rzędzie tych kredytów, do których odnosiła się Rezolucya III. Wysokiego Sejmu z 27. lutego 1899, która opiewała:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy zmianie statutu galicyjskiej Kasy oszczędności domagał się od Towarzystwa zamieszczenia w statucie tego rodzaju postanowień, któreby dawały zupełną rękojmię, że w instytucji przez kraj poręczonej nasze „rolnictwo, rękodzieła, przemysł i handel bezpośrednio, czy też za pośrednictwem spółek, „jak Towarzystwo wytwórcze handlowe, spółki rolnicze, Towarzystwa zaliczkowe i kasy „systemu Raiffeisena będą miały zabezpieczony dogodny i obfity kredyt“.

Proponowana zmiana zasługuje przeto z tego powodu na poparcie.

Odnosnie do tego utworzyć się mającego związku kredytowego czyni komisya wszakże uwagę, że się samo przez się rozumie, że statut związku kredytowego zanim do zatwierdzenia rządowego podany będzie, podobnie jak wszystkie inne regulaminy i instrukcje Wydziałowi krajowemu do potwierdzenia, przedłożony zostanie, tudzież że eskontowane takiemu związkowi weksle wchodzą w całość owej sumy, w granicach której lokacya w eskoncie weksli jest dopuszczalna.

4. nowe postanowienie jako §. 35 statutu upoważniające kasę do przyjmowania depozytów pieniężnych w przechowanie, którego potrzebę zarząd tak motywuje:

„Umożliwienie przyjmowania depozytów nie angażuje w niczem kapitału wkładkowego, a jest konieczne dla dogodności klienteli Kasy. Zresztą statuty innych Kas „Oszczędności zawierają takie same postanowienia.

Przy oceniu potrzeby i doniosłości tego nowego postanowienia statutu wywiązała się w Komisji obszerniejsza dyskusja, w której podniesiono, że dział interesów polegający na przyjmowaniu w przechowanie i zarząd depozytów, wymaga w instytucji, która się tego podejmuje bardzo obszernego i kosztownego aparatu kontrolnego, i zwala na instytucję, odpowiedzialność nie tylko za całość powierzonych funduszów ale także za należyte dopilnowanie losowań konwersji, detaszowania kuponów, wykonywanie praw subskrypcyjnych i t. p. tudzież że minimalne dochody, jakie dział ten przynieść może z tą odpowiedzialnością w żadnym stosunku nie stoją. W Komisji przeważało przeto zapatrywanie, że prowadzenie interesów depozytowych nie należy do zwyczajnych agend Kasy Oszczędności i przez Kasy Oszczędności tylko wyjątkowo i tam wykonywane być może, gdzie nie ma instytucji finansowych na zupełne zaufanie zasługujących, które ten rodzaj interesów uprawiają. Gdy tego o Lwowie powiedzieć nie można, sądzi Komisya, że Wydział krajowy Kasie Oszczędności zalecić powinien, by z upoważnienia tego na razie tylko wyjątkowo korzystała.

Reszta zmian mianowicie nowe postanowienia, zawarte w ustępach 12, 13. §. 33 dotyczące się lokowania funduszów Kasy przez lokację w innych Kasach Oszczędności za specjalnem zezwoleniem władzy tudzież upoważnienia Kasy do przystąpienia do obrotu czekowego pocztowych Kas Oszczędności i żyrowego Banku austriacko-węgierskiego, tudzież zmiany w §§. 19, 20, 30 33 ust. 6 i 11, 34, 36, 37, 56 odnoszące się bądź do bezpieczeństwa funduszów Kasy i stron, bądź do ułatwień manipulacyjnych bądź do zmian natury czysto stylistycznej, uznane zostały w Komisji jako uzasadnione* i potrzebne.

Z zastrzeżeniami powyżej uczynionemi zaleca przeto Komisya Wysokiemu Sejmowi, aby przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego instrukcyje i zmiany statutów zechciał przyjąć do swej wiadomości.

III. Pod względem zamknięcia rachunkowego gal. Kasy Oszczędności za rok 1899 i udzielenia Zarządowi Kasy absolutoryum zajęła Komisya bankowa podobne stanowisko, jak wobec zamknięć rachunkowych Banku krajowego.

Komisya wychodziła z założenia, skoro uchwała Wysokiego Sejmu B z 27. lutego 1899 przedstawienie wniosku na udzielenie lub odmówienie Zarządowi Kasy absolutoryum przekazała Wydziałowi krajowemu, tenże w dalszym toku instancyi miał obowiązek zbadania — a przedstawiając wniosek na udzielenie absolutoryum, obowiązek ten spełnił, — że sprawdzony przez organa nadzorcze Kasy inwentarz majątku z dnia 31. grudnia 1899 i zbudowany na tej podstawie bilans majątkowy i rachunek zysków i strat odpowiadają faktycznemu stanowi.

Czyniąc przeto zamknięcia rachunkowe za r. 1899 przedmiotem dyskusji, Komisya miała na oku tylko zbadanie czy postanowienia statutów odpowiednio wykonane zostały, oraz stworzenie sobie obrazu całości stosunków Kasy, aby na tej podstawie wydać Wysokiemu Sejmowi opinię, czy tok interesów bieżących i likwidacyjnych jest normalny, czy Komisya nie spostrzegła usterek któreby usunąć należało i czy a ewentualnie jak wielkie krajowi z tytułu poręki udzielonej za wkładki w gal. Kasie Oszczędności grozi niebezpieczeństwo.

Rok 1899 był niewątpliwie dla galicyjskiej Kasy Oszczędności rokiem tak anormalnych stosunków obrotu, że ostateczna cyfra zł. 53092·53 $\frac{1}{2}$ niedoboru z obrotu ani zadziwić ani przestraszać nie może, zwłaszcza gdy się uwzględni, że trzy pozycye bilansowe tj. dobra i realności nabyte, weksle w procesie i interesa w likwidacji, wynoszące łącznie 7,035.586 wstawiono do bilansu bez dopisania procentów, tudzież że w czasach runu a z przezorności i w późniejszych miesiącach Kasa trzymała w pogotowiu znaczne zapasy gotówki i pieniędzy do natychmiastowej dyspozycyi, co również uszczerbek procentowy przyniosło.

Obok tej przymusowej lokacyi w interesach w likwidacji będących albo z likwidacyi pochodzących, wiążących 22% ogólnej sumy wkładek, miała gal. Kasa Oszczędności z funduszów obrotowych lokowane:

fl. 18,034.737·07	czyli 56%	w interesach hipotecznych.
„ 1,262.944·61	„ 4%	w interesie komunalnym
„ 121.528·26	„ 0·4%	w interesach lombardowych

fl. 3,927.945·84	czyli 12 ⁰ / ₀	w interesie eskontu weksli
" 493.078·70	" 1·5 ⁰ / ₀	w zapasie papierów
" 437.287·98	" 1·3 "	na lokacyach w bankach
" 199.671·25	" 0·6 "	w zapasie gotówki.

Te lokacje wynoszące 75·8⁰/₀ wkładek dają dość wymowny obraz chwilowego ustosunkowania lokacyi, i miarę do ocenienia zadań, które nowy zarząd ma do spełnienia, aby odpowiedzieć oczekiwaniom, jakie kraj cały po tym zarządzie się spodziewa.

Rychły powrót do normalnych stosunków i danie krajowi pewności, że z tytułu udzielonej poręki za wkładki w galicyjskiej Kasie oszczędności nie poniesie straty, jest zależny od wycofania funduszów Kasy w interesach likwidacyjnych uwięzionych.

Rachunek funduszu rezerwowego gal. Kasy oszczędności Komisya również zbadała i przedstawia pod tym względem następujące zestawienie:

fundusz ten, który wynosił w dniu 31. grudnia 1898	4,106.063·40	zł.
miął z przyrostu procentów w roku 1898 przybytek w kwocie	161.220·47	"
a w roku 1899 przybytek w kwocie	6.867·12 ¹ / ₂	"
a więc łączną kwotę	4,274.150·99 ¹ / ₂	zł.

Z tego odpisano na podstawie bilansów za rok 1898 i 1899 następujące kwoty:

jako straty na rachunkach bieżących	2,500.000·—	zł.
" " " wekslach	248.207·22	"
" " " na dobrach i realnościach	32.482·88	"
" " " efektach	13.465·10	"
" " " z obrotu za rok 1899	53.092·53 ¹ / ₂	"
" różne inne drobne straty	4.623·37	"
" rezerwę na wątpliwe pożyczki	276.000·—	" 3,127.871·10 ¹ / ₂ "

po dokonaniu tych odpisów wynosi przeto stan funduszu rezerwowego		
obe nie	1,146.279·89	zł.
a składa się z budynku zakładowego w wartości bilansowej	1,055.238.05	"
tudzież z efektów reprezentujących resztę t. j.	91 041.84	"

Komisya bankowa powzięła ze sprawozdania Wydziału krajowego wiadomość o rokowaniach co do sprzedaży przedsiębiorstw górniczych i przemysłowych pp. Wolskiego i Odrzywolskiego i wyraża przekonanie, że sprzedaż taka ułatwi Kasie Oszczędności powrót do normalnych statutem oznaczonych stosunków.

Jeżeli sprzedaż tych przedsiębiorstw wstawionych do bilansu za rok 1889 (już po dokonanych odpisach) w kwocie	5,839.944·29	"
za cenę, na jaką grupie finansistów francuskich opcję wydano t. j. za	4,750.000·—	"
przyjdzie do skutku, poniesie Kasa oszczędności dalszą bilansową stratę w kwocie	1,146.944·29	"
równającą się całemu jeszcze istniejącemu funduszowi rezerwowemu.		

W końcu donosi Komisya Wysokiemu Sejmowi, że obecny sposób prowadzenia interesów w gal. Kasie oszczędności uważa za odpowiedni i że ani w sprawozdaniach Kasy ani w zestawieniu rachunków nie dostrzegła usterek, któreby dać mogły powód do krytycznych uwag wobec nowego Zarządu.

Komisya jest wobec tego w możności zalecić Wysokiemu Sejmowi, aby uchwalić zechciał wniosek Wydziału krajowego na udzielenie Zarządowi Kasy absolutorium z rachunków z roku 1899.

IV. W przedmiocie uchwalonej przez Wysooki Sejm na posiedzeniu z 27. lutego 1899 rezolucyi I. polecającej Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę kwestyę przejścia gal. Kasy Oszczędności na kraj, ewentualnie przeprowadził rokowania z c. k. Rządem i z Towarzystwem Kasy a sprawozdanie w tym przedmiocie Sejmowi przedłożył — godzi się komisya zapatrywaniem Wydziału krajowego, że obecna chwila nie byłaby jeszcze właściwą do wdrożenia rokowań, któreby miały na celu ponowną zmianę w organizacyi Kasy.

V. W wykonaniu rezolucyi Wys. Sejmu z 27. lutego 1899 „Wzywa się c. k. Rząd, aby urządził jak najściślejszy nadzór nad kasami oszczędności i określił szczegółowo obowiązki komisarzy rządowych“ wydał Jego Ekscelencyja Pan Namiestnik, okólnik do wszystkich pp. Starostów z dnia 8. maja 1899 l. 5172/pr., co Komisya z uznaniem ponosi.

W dyskusyi nad tym okólnikiem zalecającym komisarzom rządowym jak najściślejszą kontrolę objawiono zapatrywanie, któremu niniejsze sprawozdanie wyraz daje, że nadmierne wciąganie i kultywowanej interesów prowadzonych przez banki i instytucje finansowe na zysk obliczone, w zakres działania Kas Oszczędności odbiera Kasom ich właściwy charakter i przez Władze nadzorcze względnie komisarzy rządowych funkcyjnych z ramienia Rządu przy każdej Kasie Oszczędności raczej utrudnionem jak popieranem być powinno. Zadaniem Kas Oszczędności, zbierających swoje fundusze z drobnych wkładek i mogących niespodzianie przyjść w położenie zwrócenia wkładkującym ich majątku — jest i być powinna tylko zbiorowa korzystna a bezpieczna lokacya tych funduszy w wartościach, które każdej chwili zrealizować się dadzą; Kasy Oszczędności unikać muszą każdej lokacyi choćby najkorzystniejszej w waloracch niesprzedajnych lub o wartości nieobliczalnej, unikać muszą niemniej każdego ryzyka, które nie jest koniecznie połączonym z rodzajem interesów, jakie Kasom dla lokowania funduszy ich pieczy poruczonych na podstawie statutów prowadzić wolno.

Uwagi te były powodem do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi rezolucyi wzywającej Rząd, aby niezależnie od dotychczasowej kontroli za pośrednictwem komisarzy rządowych urządził dla Kas Oszczędności przy c. k. Namiestnictwie także specjalną fachową kontrolę — w tym celu, aby Rząd za pomocą takich fachowych sił był w możności czuwania nad tem, żeby sposoby lokowania funduszy z wkładek pochodzących i funduszy rezerwowych były korzystne i bezpieczne a dające możność łatwej realizacyi, — przedsiębrania peryodycznych lustracyi Kas Oszczędności — oraz pouczenia komisarzy przy każdej Kasie ustanowionych o ich właściwym zakresie działania i sposobie wykonywania kontroli skutecznie i fachowo.

Drugą część rezolucyi wzywającej c. k. Rząd do poddania regulatywu dla Kas Oszczędności rewizyi odpowiadającej zmienionym stosunkom czasu i obrotu uzasadnia Komisya okolicznością, że przepisy regulatywu są częściowo niedostateczne częściowo także już przestarzałe. Smutne doświadczenie, jakie kraj nasz zrobił na galicyjskiej Kasie Oszczędności i niektórych innych instytucjach, są dostatecznym motywem do uzasadnienia całej doniosłości tej rezolucyi, która wychodzi ze słusznego zapatrywania, że skuteczna kontrola i odpowiedni nadzór wykonywany może być przez ludzi nie tylko uczciwych ale także fachowo ukwalifikowanych, zasada, która znalazła już zastosowanie w różnych innych dziedzinach politycy rządowej, tylko nie w tak ważnej dziedzinie, jak cała sfera interesów finansowych.

Na podstawie powyższego sprawozdania wnosi Komisya bankowa :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o gal. Kasie Oszczędności z dnia 7. kwietnia b. r. l. W. 22 205 a tem samem także przedłożony przy tem sprawozdaniu regulamin dla komitetu cenzorów weksli tudzież objęte sprawozdaniem zmiany statutu gal. Kasy Oszczędności w §§. 19, 20, 21, 30, 33, 34, 35, 37 i 56.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy zatwierdzeniu regulaminów gal. Kasy Oszczędności postanowienia uchwały B. z dnia 27. lutego 1899 o ustanowieniu pewnego maximum dla pożyczek hipotecznych, zaś pewnego minimum dla zapasu w papierach publicznych wprowadził do odnośnych regulaminów.

3. Sejm udziela zarządowi gal. Kasy Oszczędności absolutoryum z rachunków za rok 1899.

4. Sejm wzywa się c. k. Rząd:

a) aby celem odpowiedniego i ze znajomością fachową wykonać się mającego nadzoru rządowego nad Kasami Oszczędności, tak jak ten nadzór unormowany jest w regulatywie dla Kas Oszczędności, przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie ustanowił organa fachowo uzdolnione, których zadaniem będzie wykonywanie zastrzeżonego c. k. Namiestnictwu nadzoru rządowego nad Kasami Oszczędności, czuwanie, aby sposoby lokowania po-

chodzących z wkładek funduszków obrotowych i funduszków rezerwowych były bezpieczne, a zarazem dawały możliwość łatwej realizacji, — przedsięwzięcie peryodycznych lustracji Kas Oszczędności, i pouczanie komisarzy rządowych przy każdej Kasie Oszczędności ustanowionych o ich zakresie działania i sposobie wykonywania przez nich kontroli w sposób skuteczny.

b) aby postanowienia regulatywu dla Kas oszczędności poddał rewizji odpowiadającej zmienionym stosunkom czasu i obrotu, głównie pod względem organizacji, zakresu działania organów kierujących, wykonywujących i nadzorczych, tudzież ich odpowiedzialności i pod względem odpowiadających obecnym stosunkom sposobów lokowania funduszków obrotowych i rezerwowych.

Przewodniczący :

Władysław Kraiński.

Sprawozdawca :

Dr. Binder.